

แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลัก
สังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 *

APPROACHES FOR DEVELOPMENT OF INCLUSIVE EDUCATION
ADMINISTRATION BASED ON SANGAHAVATTHU 4 OF
SCHOOLS UNDER SURIN PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

รวิภา ภาสกานนท์¹, พระครูสาธุกิจโกศล² และ วิเศษ ชินวงศ์³

Rawipa Phatsakanon¹, Phrakru Sathukitkoson² and Wiset Chinnawong³

¹⁻³หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹⁻³Master of Education, Buddhist Educational Administration, Mahachulalongkornrajavidyalaya University,
Thailand

Corresponding Author's Email: shizhuka13@gmail.com

วันที่รับบทความ : 8 พฤษภาคม 2568; วันแก้ไขบทความ 16 พฤษภาคม 2568; วันตอบรับบทความ : 18 พฤษภาคม 2568

Received 8 May 2025; Revised 16 May 2025; Accepted 18 May 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 2) ศึกษา
วิธีการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา

Citation:

* รวิภา ภาสกานนท์, พระครูสาธุกิจโกศล และ วิเศษ ชินวงศ์. (2568). แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1.

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(3), 257-275.

Rawipa Phatsakanon, Phrakru Sathukitkoson and Wiset Chinnawong. (2025). Approaches For Development Of Inclusive Education Administration Based On Sangahavatthu 4 Of Schools Under Surin Primary Educational Service Area Office 1. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(3), 257-275.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยมีการบริหารสถานศึกษาเรียนรวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศึกษาเรียนรวม ด้านกระบวนการจัดการศึกษาเรียนรวม ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน และด้านบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเรียนรวม ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี เก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษเรียนรวมในสถานศึกษา จำนวน 300 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) และใช้แบบสัมภาษณ์รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และการสนทนากลุ่ม กับกลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. วิธีการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่า มีวิธีการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 16 วิธีการ
3. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่า มีแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 16 แนวทาง

คำสำคัญ: การบริหารจัดการศึกษา, การเรียนรวม, สังคหวัตถุ 4, แนวทางการพัฒนา, สถานศึกษาประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the conditions of inclusive education administration in schools under Surin Primary Educational Service Area Office 1. 2) to study the methods of developing inclusive education

administration based on the four bases of (Sangkhawattathu) in schools under Surin Primary Educational Service Area Office 1. 3) to propose guidelines for developing inclusive education administration sympathy (Sangkhawattathu) in schools under Surin Primary Educational Service Area Office 1. Administration of inclusive education was carried out in four areas i.e.: 1) the administration of inclusive education, 2) the process of administration inclusive education, 3) supervision, guidance, monitoring, and evaluation of the implementation, and 4) the roles and responsibilities of those involved in the administration of inclusive education. A mixed methods research design was used to collect both quantitative and qualitative data. A questionnaire was used as a tool to collect quantitative data from 300 sample group, including school administrators and teachers responsible for special inclusive education in schools. The sample group was determined using Taro Yamane's table, and qualitative data were collected through interviews of 5 experts and focus group discussions with 7 key informants. Quantitative data were analyzed using statistical methods on mean and standard deviation, while qualitative data were analyzed through content analysis.

The research results were found as follows:

1. The overall condition of inclusive education administration in schools under Surin Primary Educational Service Area Office 1 was at the highest level.
2. The methods for developing inclusive education administration based on the four bases of sympathy (Sangkhawattathu) in schools under Surin Primary Educational Service Area Office 1 revealed that there were 16 methods for development of inclusive education administration.
3. The guidelines for development of inclusive education administration based on the four bases on sympathy (Sangkhawattathu) in schools under Surin Primary Educational Service Area Office 1 revealed that there were 16 guidelines for developing inclusive education administration.

Keywords: Educational Administration, Inclusive Education, Sangahavatthu 4, Development Guidelines, Primary Educational Institutions

บทนำ

ในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีอิทธิพลหลายอย่างที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในสังคม ไม่เว้นแต่ระบบการศึกษา ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสังคมโลกเพื่อให้รู้เท่าทันสถานการณ์ ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการการดำรงชีวิต สำหรับทุกคนทุกช่วงวัย เพราะการศึกษาจะช่วยเสริมสร้างและเพิ่มพูนความรู้ ความคิดของบุคคล ให้ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ เพื่อพัฒนาตนเองและประเทศชาติต่อไปอีกทั้งการศึกษายังเป็นตัวกำหนดทิศทางของประเทศ หากประเทศไหนมีแผนการพัฒนาประเทศ และสามารถเดินหน้าไปตามแผนที่วางไว้ได้ ย่อมทำให้ประเทศนั้นมีการพัฒนาที่ก้าวไกล การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพในการร่วมพัฒนาประเทศ ชัดเจนให้มีจิตสำนึกที่ดีมีคุณธรรม เป็นผู้ที่เจริญทางปัญญาและจิตใจจะทำให้สังคมพัฒนาได้มาก สอดคล้องกับหลักการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) มุ่งพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ มุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม มุ่งพัฒนาคนให้มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565 : 121-131)

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 ได้ระบุว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง อีกทั้งรัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่า” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2567) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดการจัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่า การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 1) นอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ที่กำหนดให้ผู้พิการมีสิทธิทาง

การศึกษา ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ฉบับนี้เป็นการวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ สามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการขับเคลื่อนภายใต้วิสัยทัศน์คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567)

เป็นแผนระยะยาว 20 ปี โดยยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for all) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All of Education) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการประชุมการศึกษาโลก (World Education Forum) ที่จัดโดยองค์การยูเนสโก (UNESCO) ที่หาดจอมเทียน จังหวัดชลบุรี เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในแต่ละประเทศได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยไม่มีการแบ่งแยกการปฏิบัติ ได้มีการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน (World Conference on Education for All) ซึ่งเป็นข้อตกลงของประเทศสมาชิกขององค์การยูเนสโกที่ทุกประเทศมีความเห็นตรงกันว่า การศึกษาเป็นสิทธิอันพึงมีของประชากรโลก ได้กำหนดพันธกิจที่ทุกประเทศจะต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย 6 ประการ 1) ขยายการดูแลเด็กปฐมวัยและกิจกรรมเพื่อการพัฒนาอื่นๆ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กด้อยโอกาสและเด็กพิการ 2) ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงภายในปี พ.ศ. 2533 3) ปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนผ่านมาตรฐานขั้นต่ำที่สูงขึ้น 4) ลดอัตราการไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ในปี พ.ศ. 2543 ให้ได้ครึ่งหนึ่งของอัตราในปี พ.ศ. 2533 โดยเน้นการเรียนรู้ของเด็กและสตรี 5) ขยายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของเยาวชนและผู้ใหญ่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสุขอนามัยและการทำงานอาชีพที่ดีขึ้น 6) เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และค่านิยมที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและครอบครัวในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเป็นเรื่องที่องค์กรต่างๆ ตั้งเป้าหมายให้ทุกโรงเรียนดำเนินการเพื่อตอบสนองความแตกต่าง

ของบุคคล สอดคล้องกับองค์การยูเนสโกที่ว่า “การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเป็นวิธีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองต่อผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน” (ดารณิ ศ์ศักดิ์ศิริผล, 2564 : 8-10) การจัดการศึกษาเรียนรวมดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องภายใต้แนวคิด ทฤษฎีปรัชญาที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติแต่ก็ไม่อาจมองข้ามปัญหาของการบริหารจัดการกับ ห้องเรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เลย ดังนั้นการปรับเปลี่ยนวิธีในการสอนให้เป็นรูปแบบเรียนรวมนั้นจึงเป็นปัญหาที่ทำนายของครูและผู้บริหารโรงเรียน ปัญหาและอุปสรรคที่พบ ในการจัดการเรียนรวมมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้ 1) ด้านการเงิน 2) ด้านเจตคติเชิงลบ 3) ด้าน สถิติ ข้อมูล งานวิจัย 4) ด้านนโยบายและวิธีปฏิบัติ 5) ด้านการผลิตและพัฒนาครู 6) ด้านการ บริการเพื่อตอบสนองความแตกต่าง (สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา, 2560 : 9-10) สำหรับ การดำเนินงานบริหารจัดการศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ได้นำนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568 มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา โดยจุดเน้นข้อที่ 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมต้องพัฒนาองค์ความรู้ เจตคติและ ทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สร้างเครือข่ายบูรณาการ ความร่วมมือช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระหว่างสถานศึกษากับทีมสหวิชาชีพ นิเทศ กำกับ ติดตาม โดยร่วมมือกับเครือข่ายในทุกภาคส่วน (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567) โดยได้มีการสนับสนุน ส่งเสริม การจัดการเรียนรวมในสถานศึกษา มาตลอดแต่กลับพบว่าต้องประสบปัญหาเช่นเดียวกัน

การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามามีบทบาทในการบริหารโรงเรียนจัดการ เรียนรวมนั้น โดยเฉพาะหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา ซึ่งเป็นหลักธรรมที่มีส่วนช่วยในเรื่องของการครองใจคน หรือพุทธวิธีครองใจคน เพื่อศึกษาแนว ทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ในการพิจารณาปรับปรุงหรือพัฒนาการ บริหารงานการเรียนรวม การบูรณาการกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา แบบเรียนรวม ว่าควรใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เข้ามาใช้ในการบริหารการศึกษาใน โรงเรียนจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เพื่อช่วยให้เด็กที่มี

ความต้องการพิเศษได้เรียนไปพร้อมกับเด็กปกติอย่างมีความสุขและตามสิทธิมนุษยชนได้รับความเท่าเทียมกัน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมให้มีประสิทธิภาพ นำผลที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้มีหลักการบริหารตามศาสตร์สมัยใหม่และพุทธศาสตร์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาและพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ซึ่งใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ระยะที่ 1 การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนจัดการเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 286 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนจัดการเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 167 โรงเรียน (ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 167 คน และครูผู้รับผิดชอบงานเรียนรวม จำนวน 167 คน) ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้จำนวนรวมทั้งสิ้น 334 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับสภาพของการบริหารโรงเรียนจัดการเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ เพื่อขอเชิญผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ และเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มให้ข้อมูลหลักในการวิจัย ขออนุญาตหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและส่งไปยังกลุ่มเป้าหมาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 ตอน ดังนี้

วิเคราะห์ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

วิเคราะห์ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของการบริหารโรงเรียนจัดการเรียนรวม ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 2 การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อเสนอวิธีการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 5 คน

ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษจากสถาบันอุดมศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนต้นแบบเรียนรวม จำนวน 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ยกร่างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากแนวคิด ทฤษฎีและข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณ จิระราช สักเคราะห์ และนำผลการศึกษาจากข้อคำถามในแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านละ 2 ข้อคำถามนำมาเป็นประเด็นปัญหาในการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อหาวิธีการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ในการให้สัมภาษณ์ตามข้อคำถามที่ได้สร้างขึ้น เพื่อหาวิธีการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จากแบบสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Contents Analysis)

5. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

5.1 กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อเสนอแนวทางทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 7 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

(Purposive sampling) ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษจากสถาบันอุดมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนต้นแบบเรียนรวม จำนวน 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 โดยยกร่างแบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผลการสำรวจสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และผลสรุปวิธีการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน นำมาเป็นข้อมูลประกอบการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำหนังสือจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Contents Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จำแนกตามประเภทสายงาน เป็นผู้บริหาร จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 50 เป็นครูผู้ดูแลงานการศึกษาพิเศษเรียนรวม จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 50 จำแนกตามตำแหน่ง เป็นข้าราชการ จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 79.7 พนักงานราชการ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 ครูอัตราจ้าง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 ครูพี่เลี้ยง จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0

2. สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

ผลการศึกษาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เป็นรายด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน ลำดับที่ 2 ด้านกระบวนการจัดการศึกษาเรียนรวม ลำดับที่ 3 ด้านการบริหารจัดการศึกษาเรียนรวม ลำดับที่ 4 ด้านบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเรียนรวม

3. วิธีการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

สรุปวิธีการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศึกษาเรียนรวม

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรงบประมาณ เพื่อการจัดการเรียนรวม และใช้งบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ 2 วิธี ดังนี้

1) วางแผนการจัดการเรียนรวมร่วมกันกับทุกฝ่าย ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ด้าน ปิยวาจา (พูดให้เกิดความเข้าใจอันดี)

2) จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดการเรียนรวมตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ด้าน ทาน (ให้สิ่งของหรืองบประมาณ)

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาและจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่ระบุให้ได้รับบริการตามกฎหมายกระทรวง 2 วิธี ดังนี้

1) จัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกตามต้องการของผู้เรียน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ด้าน ทาน (ให้สิ่งของหรืองบประมาณ) อตถจริยา (ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังที่ตนมีอยู่)

2) จัดทำแผน IEP เพื่อขอรับสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดทางการศึกษา ตามความต้องการของแต่ละบุคคลตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ด้าน ทาน (ให้สิ่งของหรืองบประมาณ)

2. ด้านกระบวนการจัดการศึกษาเรียนรวม

2.1 สถานศึกษามีโครงการพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมด้านทักษะอาชีพให้กับนักเรียนเรียนรวม 2 วิธี ดังนี้

1) จัดโครงการส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียนเรียนรวมตามความต้องการพิเศษ ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ด้าน ทาน (ให้ความรู้) อตถจริยา (ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังที่ตนมีอยู่)

2) สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียนเรียนรวม ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ด้าน ทาน (ให้สิ่งของหรืองบประมาณ)

2.2 สถานศึกษาขอรับสิ่งอำนวยความสะดวกจากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดในกรณีที่มีความต้องการและจำเป็นจำเป็น 2 วิธี ดังนี้

1) จัดทำแผน IEP เพื่อขอรับสิ่งอำนวยความสะดวกจากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดในกรณีที่มีความต้องการจำเป็น ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ด้าน อตถจริยา (ประพฤติตนให้ประโยชน์)

2) ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกตามความต้องการจำเป็น ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ด้าน ทาน (ให้สิ่งของหรืองบประมาณ)

3. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารและการจัดการเรียนรวมที่ชัดเจน 2 วิธี ดังนี้

1) วางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรวมร่วมกันอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ด้าน ปิยวาจา (พูดให้เกิดความเข้าใจอันดี) สมานัตตตา (วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย)

2) ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้าน ทาน (ให้ความรู้) อตถจริยา (ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังที่ตนมีอยู่)

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศการสอนอย่างเป็นกัลยาณมิตร 2 วิธี ดังนี้

1) วิเคราะห์ กำหนดปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ด้าน ปิยวาจา (พูดให้เกิดความเข้าใจอันดี) อตถจริยา (ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังที่ตนมีอยู่)

2) วางแผนการนิเทศการจัดการเรียนร่วมนร่วมกัน ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ด้าน ปิยวาจา (พูดให้เกิดความเข้าใจอันดี)

4. ด้านบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเรียนรวม

4.1 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ส่งเสริม สนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามความต้องการของสถานศึกษา 2 วิธี ดังนี้

1) จัดอบรมและพัฒนาครู ให้ความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้ โดยขอความอนุเคราะห์วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ด้าน ทาน (ให้ความรู้) อตถจริยา (ประพฤติดตนให้ประโยชน์)

2) ขอสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกจากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกรณีที่มีความต้องการและจำเป็น ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ด้าน ทาน (ให้ความรู้) อตถจริยา (ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังที่ตนมีอยู่)

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวม ๒ วิธี ดังนี้

1) กำหนดนโยบายการส่งเสริมการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนรวมร่วมกันอย่างต่อเนื่องตามความต้องการพิเศษ ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ด้าน ทาน (ให้ความรู้) ปิยวาจา (พูดให้เกิดความเข้าใจอันดี) อตถจริยา (ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังที่ตนมีอยู่)

2) วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ เชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการวิจัยการจัดการศึกษาเรียนรวม ให้ความรู้กับครูตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ด้าน ทาน (ให้ความรู้) ปิยวาจา (พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์) อตถจริยา (ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังที่ตนมีอยู่)

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 มีดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศึกษาเรียนรวม มีดังนี้ 1. ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดการเรียนรวม และใช้งบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ 1) ควรวางแผนร่วมกันกับทุกฝ่ายในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้เรียน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้าน ทาน (การให้สิ่งของ) ปิยวาจา (พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์) 2) ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดการเรียนรวมและใช้งบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามความต้องการจำเป็น ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้าน ทาน (การให้สิ่งของ) ปิยวาจา (พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์) 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการจัดหาและจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่ระบุให้ได้รับบริการตามกฎหมายกระทรวง 1) ควรจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกตามความต้องการของผู้เรียน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ทาน (การให้สิ่งของ) ปิยวาจา (พูดให้เกิดความเข้าใจอันดี) อตถจริยา (ประพฤติตนให้ประโยชน์) 2) ควรจัดทำแผนการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อขอรับสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดทางการศึกษาตามความต้องการจำเป็น ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ทาน (การให้สิ่งของ) ปิยวาจา (พูดให้เกิดความเข้าใจอันดี) อตถจริยา (ประพฤติตนให้ประโยชน์)

2. ด้านกระบวนการจัดการศึกษาเรียนรวม มีดังนี้ 1. ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการจัดโครงการพัฒนาผู้เรียนส่งเสริมด้านทักษะอาชีพให้กับนักเรียนเรียนรวม 1) ควรมีการจัดโครงการส่งเสริมอาชีพให้กับนักเรียนเรียนรวมตามความต้องการพิเศษ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ทาน (การให้ความรู้) ปิยวาจา (พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์) อตถจริยา (การช่วยเหลือผู้อื่น) 2) ควรประสานกับหน่วยงานอื่นที่สามารถสนับสนุน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ในการฝึกทักษะอาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ทาน (การให้ความรู้) ปิยวาจา (พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์) อตถจริยา (การช่วยเหลือผู้อื่น) 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการขอรับสิ่งอำนวยความสะดวกจากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดในกรณีที่มีความต้องการและจำเป็น 1) ควรจัดทำแผน IEP เพื่อขอรับสิ่งอำนวยความสะดวกจากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดในกรณีที่มีความต้องการจำเป็น ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ทาน (การให้สิ่งของ) ปิยวาจา (พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์) 2) ควรขอความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกตามความต้องการจำเป็น ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ทาน (การให้สิ่งของ) ปิยวาจา (พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์) อัตถจริยา (การช่วยเหลือผู้อื่น)

3. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน มีดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการจัดระบบการนิเทศกำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารและการจัดการเรียนรวมที่ชัดเจน 1) ควรมีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรวมร่วมกันอย่างเป็นระบบ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ทาน (การให้ความรู้) ปิยวาจา (การพูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์) สมานัตตตา (วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย) 2) ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ทาน (การให้ความรู้) ปิยวาจา (การพูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์) สมานัตตตา (วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย) 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการนิเทศการสอนอย่างเป็นกัลยาณมิตร 1) ควรมีการประชุมวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนรวมร่วมกัน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ทาน (การให้ความรู้) ปิยวาจา (การพูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์) อัตถจริยา (ประพฤติตนให้ประโยชน์) สมานัตตตา (วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย) 2) ควรดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลตามแผนที่วางไว้และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ทาน (การให้ความรู้) ปิยวาจา (การพูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์) อัตถจริยา (ประพฤติตนให้ประโยชน์) สมานัตตตา (วางตัวเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลาย)

4. ด้านบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเรียนรวม มีดังนี้ 1.

ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางขอรับการส่งเสริม สนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามความต้องการของสถานศึกษาจากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด 1) ควรจัดอบรมให้บุคลากร โดยขอความอนุเคราะห์วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการศึกษาพิเศษจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ทาน (การให้ความรู้) ปิยวาจา (การพูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์) 2) ควรจัดทำแผนการ IEP เพื่อขอรับการสนับสนุนส่งเสริม สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามความต้องการจำเป็น ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ทาน (การให้ความรู้) ปิยวาจา (การพูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์) อัตถจริยา (การประพฤติตนให้ประโยชน์) 2) ควรเชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยการจัดการศึกษา

เรียนรวมเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการทำวิจัย ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ทาน (ให้ความรู้) ปิยวาจา (พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์) อุตถจริยา (การประพฤติตนให้ประโยชน์)

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางทางการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

ผลการวิจัยสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน ด้านกระบวนการจัดการศึกษาเรียนรวม ด้านการบริหารจัดการศึกษาเรียนรวม และด้านบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเรียนรวม ซึ่งผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวิณี เหมียโก (ภาวิณี เหมียโก, 2563 : 180) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. วิธีการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้

วิธีการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณวรุตม์ ติระพัฒน์ และคณะ (2565 :9) ได้วิจัยเรื่อง

การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า กระทรวงศึกษาธิการควรปรับอัตรางบประมาณเพิ่มให้มากขึ้นในการสนับสนุนพัฒนาความเข้มแข็งให้โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนรวม และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนที่จัดการเรียนรวมต้องมีแหล่งทุนที่คอยสนับสนุนอย่างเพียงพอในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อให้โรงเรียนดำเนินการ โดยอาศัยหลักความเท่าเทียมกัน พิจารณาจากสภาพความเป็นจริงของการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. แนวทางที่ควรพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ

4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

แนวทางที่ควรพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 4 ด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธนันท์ วงษ์วิชัยตม และคณะ (2560) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โรงเรียนบ้านลำมะโกรก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำเภอกำแพงเพชร เขต 1 จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหาร จัดการเรียนรวม โดยให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาครู ในด้านการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ การจัดการเรียนรวม ซึ่งสอดคล้องกับซึ่ง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ที่กำหนดให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุน การเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารและครูผู้ดูแลงานการศึกษาพิเศษในสัดส่วนเท่า ๆ กัน โดยมีสถานภาพเป็นข้าราชการเป็นส่วนมาก สำหรับสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษานั้น ด้านที่มีการดำเนินการมากที่สุดคือด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล รองลงมาคือกระบวนการจัดการเรียนรวม การบริหารจัดการ การศึกษา และบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง โดยแนวทางการพัฒนาที่สำคัญในแต่ละด้านมีดังนี้

ด้านการบริหารจัดการศึกษาเรียนรวม ผู้บริหารควรวางแผนและจัดสรรงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนตามความต้องการจำเป็นของนักเรียน โดยยึดหลักทาน ปิยวาจา และอรรถจริยา ด้านกระบวนการจัดการเรียนรวม ควรจัดโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนเรียนรวมและขอรับสิ่งอำนวยความสะดวกจากศูนย์การศึกษาพิเศษโดยใช้แผน IEP สนับสนุน ด้านการนิเทศ ควรวางแผนและดำเนินการนิเทศติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีส่วนร่วม และเป็นมิตร โดยใช้หลักปิยวาจา สมนานัตตาทาน และอรรถจริยา ด้านบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมการอบรมครู การขอรับการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก และการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรวมอย่างต่อเนื่อง โดยใช้หลักสังคหวัตถุทั้ง 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อรรถจริยา และสมานัตตาทาน ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวมที่ไม่เพียงแต่เน้นประสิทธิภาพเชิงระบบเท่านั้น แต่ยังยึดมั่นในคุณธรรมและการเอื้ออาทรตามหลักพุทธธรรมอีกด้วย ในส่วน **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนรวมอย่างชัดเจนร่วมกับทุกฝ่าย 2) ครูผู้สอนควรได้รับการพัฒนาความรู้เฉพาะด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม 3) สถานศึกษาควรดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรวมร่วมกัน **ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้** ได้แก่ 1) สถานศึกษาควรประชุมวางแผนการจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนรวมร่วมกันกับทุกฝ่าย 2) ครูผู้สอนควรจัดทำแผนการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อขอรับสื่อ บริการ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดทางการศึกษา 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ ร่วมกันกับทุกฝ่าย **ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป** 1) ควรศึกษากระบวนการจัดทำแผน IEP ให้มีประสิทธิภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2) ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาครูผู้สอนในโรงเรียนจัดการศึกษาพิเศษเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. เรียกใช้เมื่อ 3 พฤษภาคม 2567 จาก [https://www.moe.go.th/พระราชบัญญัติการจัดการ/กระทรวงศึกษาธิการ.\(2567\).แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2560-2579.เรียกใช้เมื่อ3พฤษภาคม2567จากhttps://www.moe.go.th/แผนการศึกษาแห่งชาติ-พ.ศ-2560/](https://www.moe.go.th/พระราชบัญญัติการจัดการ/กระทรวงศึกษาธิการ.(2567).แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2560-2579.เรียกใช้เมื่อ3พฤษภาคม2567จากhttps://www.moe.go.th/แผนการศึกษาแห่งชาติ-พ.ศ-2560/)

ญาณวรุตม์ ดิระพัฒน์ และคณะ. (2565). การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ในวิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 เรียกใช้เมื่อ 3 พฤษภาคม 2567 จาก https://www.parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/draftconstitution2/ewt_dl_link.php?nid=1038&filename=index

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสาม พ.ศ.2566-2567 กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.